

Ontluikende kerke – ‘n nuwe missionêre beweging. Deel 1: Ontluikende kerke as prototipes van ’n nuwe missionêre kerk

C J P Niemandt

(Universiteit van Pretoria)

ABSTRACT

Emerging churches – a new missional movement. Part 1: Emerging churches as prototypes of a new missionary church

The article describes Emerging Churches as a 21st century phenomenon. Emerging churches are not a new denomination, but are experimental forms of church life, found in all denominations; formulating and living Christian faith in a post-modern world. The importance of emerging churches is that they serve as risk-taking prototypes, researching ways of being a relevant church and expressing faith in a current language. Serving older churches with new insights which they can consider. They are a new expression of church. Emerging churches should be understood in terms of their strong missional orientation – even to the extent that they should rather be called emerging missional churches. The emerging movement is missional in the sense that they are seeking what changes God is doing in this world. They become missional by participating with God, in the redemptive work God is doing in a changing world. This missional understanding is profoundly influenced by David Bosch’s elaboration of the concept of the Missio Dei: the understanding that the very life of God as Father, Son, and Holy Spirit is a process of mission. Emerging Churches are a new expression of church - Christians who are doing what they can to get the church back in line with the kingdom vision of Jesus. Part 2 will describe and elaborates on core practices of emerging missional churches.

1 EMERGING CHURCHES – ONTLUIKENDE KERKE

Die begrip *Emerging Church* of Ontluikende kerk (Niemandt 2007:49) word gebruik om ‘n nuwe verskynsel of beweging in die 21ste eeuse Christelike kerk te beskryf. Dit strek oor ’n wye verskeidenheid van kerklike tradisies en word in uiteenlopende plekke soos Europa, Noord-Amerika, Australië, Nieu-Seeland en

Afrika¹ gevind (Gibbs & Bolger 2005:28). McKnight (2006b:7) beklemtoon ook die feit dat dit 'n beweging is wat baie wyer as net in die VSA en Groot-Brittanje funksioneer. Ontluikende kerke funksioneer in net sulke uiteenlopende kontekste: binne groot en klein denominasies, in groot gemeentes en in klein huiskerke, in multikulturele en interkulturele gemeenskappe, in voorstede en in die middestad en selfs in die platteland (Kimball 2003:14). Alan Roxburgh (2007) skryf ook oor die diversiteit in die ontluikende beweging:

These folk are involved in experimental new forms of church life that are vastly different from each other. Some are forming monastic communities; others are developing mission orders among youth in the UK and US. Some are teaching in seminaries, others are developing movements of alternative worship. Some are forming loosely connected house churches in cities; others are experimenting with flat leadership systems. Some are working at the transitioning of seeker/mega churches into missional congregations, others planting house churches in atypical locations and cultures and so forth.

Hoewel die begrip *Emerging Churches* meestal gebruik word, was die ontluikende kerke in die vroegste stadia ook bekend as *Alternative Worship*, met die oorsprong in Groot-Brittanje (Baker & Gay 2003:19-22).

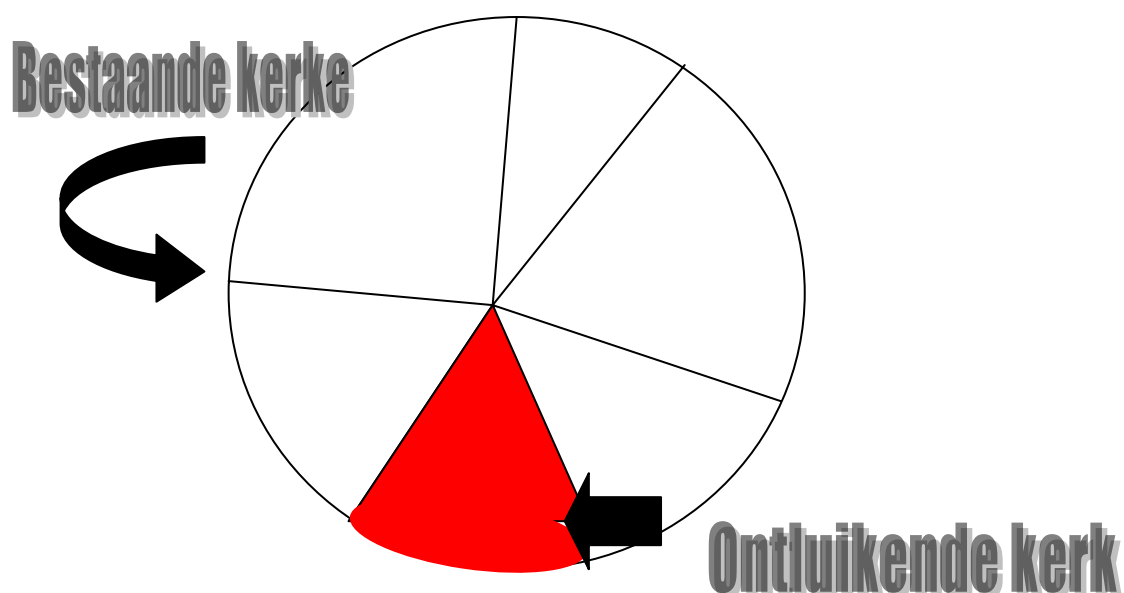
2 'N NUWE KERK/DENOMINASIE?

Emerging leaders may look back to what they are emerging from more than they look forward to what they are emerging into (Gibbs & Bolger 2005:28).

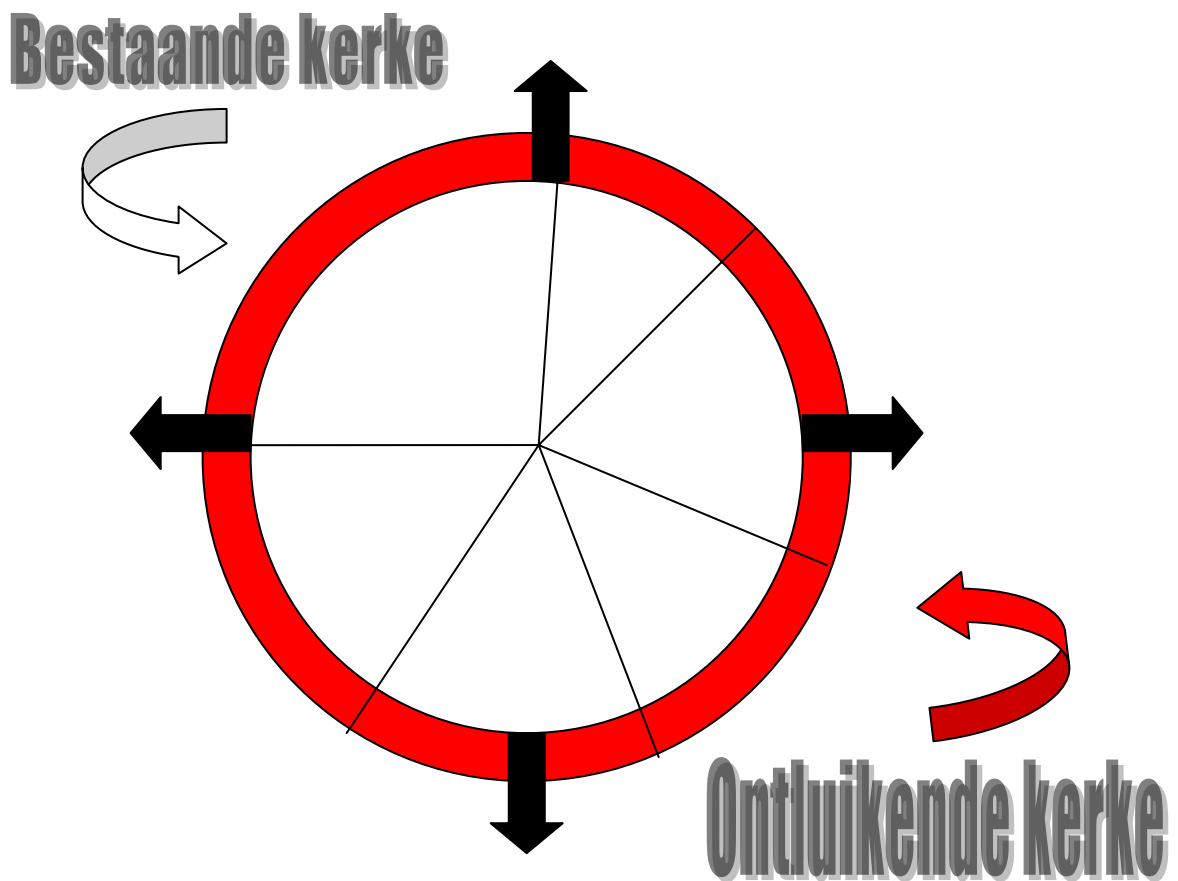
Ontluikende kerke is nie 'n nuwe kerk of denominasie nie. Hulle is eerder 'n post-dogmatiese beweging (McKnight 2006b:9) en stel hulself nie teenoor bestaande kerke nie. Hulle wil nie in

1 Daar is verskeie geloofsgemeenskappe in Suid-Afrika wat as 'n ontluikende kerk beskryf kan word. Om net enkeles te noem: 3rd place (Pretoria), Echo (Pretoria), E-Kerk, Kleipot (Johannesburg), Kruisgenerasie (Durbanville), Mosaïek (Johannesburg), Nieu-Communities (Pretoria), Stellenbosch-gemeente (Stellenbosch).

konkurrensie met bestaande kerke veg om 'n deel van die kerklike koek nie. Hulle sien hulself allermens as net nog 'n deel van die bestaande denominasionele verdeling wat as volg voorgestel kan word:

Ontluikende kerke moet eerder verstaan word en voorgestel word as die begin van 'n beweging wat gevoed word uit verskeie kerklike tradisies. Dit is nie 'n institusie nie, maar 'n beweging (Frost & Hirsch 2005:177) wat ontluik en iets wil uitdruk van die reformasie van die bestaande na iets nuuts (Niemandt 2007:55). Die beweging moet organies verstaan word (Cole 2005:24, 34). Die groei van ontluikende kerke kan dus beter voorgestel word as 'n nuwe konsentriese sirkel, soos die groeiringe van 'n boom, wat op 'n lewende en organiese wyse groei na iets nuuts. In 'n gesprek met Tony Jones, nou voltydse projekteier van *Emergent Village* in Julie 2006, het hy ontluikende kerke beskryf as 'n post-kerklike beweging wat verder wil groei as die bestaande verstaan van kerk en baie van die bekende kenmerke van kerkwees wil agterlaat.

Daar is nog heelwat gesprek in die geledere van ontluikende kerke aan die gang oor die aard van die beweging en of dit 'n nuwe kerk sal vorm. Ontluikende kerke beklemtoon teologiese *praxis*. Hoewel daar sterk klem op die koninkryk van God is en dié kerke hulle ekklesiologie missionêr verstaan, is daar nog nie duidelikheid oor 'n gesistematiseerde geloofsinhoud nie (McKnight 2006b:9). Party praat hoogstens van 'n beweging en gebruik dan die term *Emerging Church*. Kimball (2003:14) se beskrywing dat dit eerder om 'n manier van dink as om 'n kerk en denominasie gaan, spreek boekdele. Ontluikende kerke word ten beste verstaan as 'n proses wat nog nie in finale vorm aangebreek het nie. Leonard Sweet is 'n teoloog wat 'n groot rol speel in die denke van ontluikende kerkleiers. Hy skryf oor die belang daarvan om Christus nuut in nuwe tye te verstaan: *It is the mission of each generation to help Christ be 'born young' in the next generation* (Kimball 2003:27).

Na omvattende navorsing oor ontluikende kerke beskryf Gibbs en Bolger (2005:44) ontluikende kerke as geloofsgemeenskappe wat Jesus volg in postmoderne kulture.

3 VERWOORD GELOOF IN POSTMODERNE 21STE EEU

Een van die sterkste dryfvere in die ontluikende beweging is dat dit poog om die Christelike geloof in 'n postmoderne 21ste eeu te verwoord. Pagitt (2003:21-22) stel dat die postmoderne konteks nuwe vrae aan die kerk stel wat 100 jaar gelede ondenkbaar was en waaraan niemand gedink het nie. *Kan dit moontlik wees dat ons antwoorde op hierdie nuwe vrae ons in staat stel om so vars en nuut te dink oor Christelike geloof dat hierdie geloof heeltemal nuut sal lyk? Miskien moet ons as gelowiges nie net dink oor hoe 'n 21ste eeuse kerk lyk nie, maar nog dieper dink – hoe lyk 'n 21ste eeuse geloof?* Nicol (2000:168) sê die uitdaging is 'n geloof wat die huidige postmoderne tydsges te moontlikhede gebruik om te floreer. Cole (2005:xx) waarsku met groot erns dat die wêreld verander het – en die kerk soos ons dit ken sal saam moet verander. Miller (2004:198) praat van die ontluikende werklikhede wat die samelewing van die toekoms bepaal, en die noodsaak van 'n ontluikende respons van die kerk.

Brian McLaren word as een van die invloedryke figure in die ontluikende beweging beskou (Crouch 2004. Ook Sweet 2003:55-57). McLaren se boeke speel 'n baie belangrike rol in die teologie van baie ontluikende gemeentes². Hy het tydens 'n besoek aan Suid-Afrika die konteks waarteen ontluikende kerke groei as volg verduidelik: *Ons leef in tye waar die pre-modernisme sy heel laaste stuiptrekkings gee, die modernisme se hoogbloei verby is en waar die postmoderne tydvak begin.* Maar ons woon steeds in drie wêreldes – iets wat ons in Suid-Afrika elke dag ervaar. Ontluikende kerke sien die impak van postmodernisme raak en is 'n profetiese stem wat die kerk help voorberei vir die nuwe wêreld wat aanbreek.

Ontluikende kerke probeer navigeer in die storm (Joubert 2007:8-13) van die postmoderne/postkoloniale wêreld en neem reeds

2 Sien B D McClaren *The church on the other side: doing ministry in the postmodern matrix*, 1998. *Finding Faith*, 1999. *A New Kind of Christian – a Tale of Two Friends on a Spiritual Journey*, 2001. *More ready than you realize*, 2002. *Adventures in Missing the Point: How the culture-controlled church neutered the Gospel*, saam met Tony Campolo, 2003. *The story we find ourselves in: Further adventures of a new kind of Christian*, 2003. *A Generous Orthodoxy*, 2004. *The last word and the word after that. A tale of doubt, and a new kind of Christianity*, 2005. *The Secret Message of Jesus. Uncovering the Truth that could change Everything*, 2006.

afskied van aspekte van die modernisme wat nie wesenlik deel van die kerk is nie. Hulle soek na die kernwaardes en wesenlike van die heel vroeë Christelike gemeentes. Baker en Gay (2003:27) stel dat daar gepoog word om fragmente van die liturgiese tradisie, soos rituele, ikone, liedere, gebede en response, in die multimediakonteks van postmoderne tye te integreer. Kimball (2003:28) beskryf dit as 'n terugkeer na antieke Christendom. Dit is 'n dekonstruksie van Christendom en rekonstruksie van Christelike lewe in 'n nuwe wêreld.

4 DIE KRAG VAN DIE PROTOTIPE

Ontluikende kerke is belangrik vir bestaande kerke en vir die ontwikkeling van 'n postmoderne ekklesiologie (McKnight 2006). Ontluikende kerke kan as prototipes van 'n nuwe soort kerk beskou word (Niemandt 2007:51). Schrage (2000) het die belang van prototipes vir organisasies en sisteme beskryf. Organisasies en instellings wat aanpas by nuwe tye en floreer, is organisasies wat prototipes ontwikkel en uitbou (Schrage 2000:11-13). Peters (2003:209) sluit aan by Schrage as hy die koestering van effektiewe prototipes as een van die kosbaarste vaardighede in enige organisasie beskryf. In die woorde van McLaren (in 'n onderhoud in April 2007) is dit 'n geval waar *smaller churches innovate and bigger churches immitate*. Die ontluikende kerke is pionierskerke wat nuwe grond breek. Hulle lê die waagmoed aan die dag waarop die toekoms gebou kan word. Solomon's Porch Community beskryf hulself sonder omhaal van woorde as 'n *eksperimentele* kerk (Pagitt 2003:19). Die kerk het eenvoudig nie al die antwoorde op die uitdagings wat nuwe tye aan ons stel nie. Dit daag kerke uit om te eksperimenteer. Daar is 'n openheid om foute te maak en 'n verdraagsaamheid om te eksperimenteer (Cole 2005:195-196). Gevestigde kerke wat 'n leerbare gesindheid openbaar en bereid is om te waag met eksperimente, gaan 'n wonderlike oes saam met ontluikende kerke insamel (Niemandt 2007:51).

5 INNOVASIE

Keifert is betrokke by die Partnership for Missional Church en het omvattende navorsing gedoen oor verandering en vernuwing in kerke. Hy pas Everett Rogers (1962 en 1995 – *Diffusion of innovations*) se teorie oor innovasie en kultuurverandering op verandering en groei in geloofsgemeenskappe toe (Keifert 2006:39). Rogers stel dat verandering plaasvind wanneer organisasies of

sisteme deur 5 fases gaan, wat hy *bewussyn, belangstelling, evaluasie, oefening* en *aanvaarding* noem. Na aanleiding van sy model noem hy dan ook 5 groepe om die lede van 'n sisteem se openheid tot verandering uit te beeld: *innoveerders, vroeë aanpassers, vroeë meerderheid, die laat meerderheid* en *die agtergeblewenes*. Innoveerders is avontuurlik, beskik oor goeie kwalifikasies en baie hulpbronne en is geneig om risiko's te neem. Hulle kry gewoonlik prosesse van kultuurverandering op dreef en maak maar gewoonlik 2,5% van 'n sisteem uit. Vroeë aanpassers (13,5% van 'n sisteem) is leiers wat graag populêr wil wees. Hulle begryp dat hulle by moet bly met die werklikhede van verandering en het gewoonlik 'n progressiewe lewensuitkyk. Hulle geniet gewoonlik die agting van aktiewe lidmate in geloofsgemeenskappe. Die vroeë meerderheid (34%) is mense wat nie so progressief is nie, maar baie betrokke by sisteme is en baie nadink oor die welsyn van die sisteem. Hulle is doelgerig met omvattende informele sosiale netwerk. Volgens Keifert (2006:56) het hulle begrip vir die beleid en prosedures wat nodig is vir 'n gemeente en is hulle begaan oor die langtermyn uitsette. Die laat meerderheid (34%) is mense wat meer skepties en tradisioneel is. Hulle stel nie eintlik belang in verandering nie – moenie met dinge peuter as daar niks fout is nie! Die agtergeblewenes verander nooit. Hierdie groep, wat tot 16% van 'n sisteem uitmaak, vrees verandering.

Kultuurverandering en reformasie begin by innovasie! Innoveerders is mense wat bereid is om risiko's te neem en te waag. Innovasie is die manifestering van hernuwingsenergie. Innoveerders is mense wat bereid is om die moedige stappe te doen om aan te pas. Hulle help sisteme om diepgaande veranderings aan te pak sodat die sisteem in nuwe omstandighede kan gedy. Ontluikende kerke is die innoveerders, die prototipes wat bereid is om die soort waagmoed aan die dag te lê wat die kerk nodig het om suksesvol te groei in 'n postmoderne wêreld (Niemandt 2007:53). Ontluikende kerke is die geboorteplek vir die allernoodsaaklike leiers wat bereid is om risiko's te neem ter wille van die sending van die kerk (Sweet 2004:84). Hulle verhaal is 'n verhaal van hoë risiko kerklike entrepreneurs (Bandy 2004:47). Ontluikende kerke is die geboorteplek van die kreatiewe verbeelding wat nodig is vir die groei van 'n nuwe missionêre era. Hulle is letterlik die rebelle wat bewustelik 'n alternatief bied op die dominante bewussyn van hoofstroomkerke (Frost & Hirsch 2005:185, 195).

In die proses van verandering en innovasie kan ontluikende kerke as prototipe dien van wat die kerk nie behoort te wees nie en wat die moontlikhede is (Niemandt 2007:54). Die volgende tabel dui aan hoe die ontluikende kerke poog om tradisionele eienskappe en kenmerke van die kerk te korregeer of verder uit te bou:

DIE KERK IS NIE...	DIE KERK IS ...
‘n plek of gebou waarheen mens gaan nie	volgelingen van Jesus, waar hulle hul ook al bevind
‘n byeenkoms op Sondag waar mens na ‘n preek kan luister en ‘n klompie liedere saamsing nie	groepe volgelingen (dissipels) wat in die loop van die week bymekaarkom (in huise of waar ook al) en wat ook in ‘n groter byeenkoms op ‘n Sondag kan bymekaarkom
Christene wat op ‘n Sondag kerk toe gaan om godsdienstige dienste en toerusting te “verbruik” nie	die gelowiges wat saam aanbid en saam gestuur is na die wêreld.
Christene wat kerk toe gaan op Sondag om hulle inspirasie en geestelike voedsel vir die week wat voorlê te ontvang nie	Christene wat as kinders van God diep afhanklik van hulle Here lewe en die hele week lank God aanbid en tot God bid
Christene wat gedurigdeur vra: “Wat kan hierdie kerk my bied?” nie	dissipels van Jesus wat gedurigdeur vra: “Hoe kan ek help en hierdie geloofsgemeenskap dien in haar roeping om na die wêreld te gaan?”
‘n plek waarheen mense gaan sodat hulle leraars geestelike dinge vir hulle kan doen nie	‘n gemeenskap waar die leraars en ander leiers mense toerus vir hulle sending na die wêreld en om mekaar te dien
‘n plek waarheen mense hulle kinders en tieners bring vir geestelike lesse terwyl hulle ‘n preek ontvang en ‘n paar liedere saamsing nie	‘n gemeenskap waar leiers jou help en oplei om jou kinders en tieners te begelei op die pad van die Here en waar tieners en kinders deel van die geloofsgemeenskap gemaak word sodat hulle nie nog meer geïsoleerd leef nie

6 ONTLUIKENDE KERKE IS MISSIONÊRE KERKE

Church is a liquid, missional experience (Frost 2006:131).

The church must be understood primarily and centrally in terms of its mission as God's people (Guder 2000:51).

‘n Dominante tema by ontluikende kerke, wat sterk na vore kom in ontmoetings met leiers in hierdie kerke en uit publikasies, is die sterk missionêre fokus (McKnight 2006b:10). Keifert (2006:21) sê dat die tyd waarin die kerk haarself bevind nie soseer ‘n postmoderne of selfs post-Christelike tyd is nie. Dit is eerder ‘n nuwe tydvak van sending – ‘n nuwe missionêre tydvak. Volgens Kimball (2003:15) is die belangrikste maatstaf in die ontluikende kerke die maatstaf van missionêre optrede – *The emerging church measure success missionally*. McLaren (2005:155) beskryf die nuwe soort kerk wat aan die ontwikkel is as ‘n missionêre kerk met ‘n sterk fokus op heil vir die wêreld en wat goed is vir die wêreld. *This missional approach changes everything* (2004:108). Gibbs en Bolger (2005:236) som ontluikende kerke ook in missionêre taal op. *It is to participate with God in the redemption of the world*. Frost en Hirsch (2005:18) stel dat sending nie bloot ‘n aktiwiteit van die kerk is nie. Dit is die hartklop en werk van God self. Hirsch (2006:143) se ekklesiologie is ‘n missionêre ekklesiologie wat hy eenvoudig uitdruk – *Church follows mission*. McKnight (2006a:19) beskryf ontluikende kerke uit en uit as missionêre kerke: *The emerging movement is missional in the sense that they are asking what God is doing in this world. They become missional by participating, with God, in the redemptive work God is doing in this world*. Elders sê hy “...the Emerging Movement is pro-missional” (2006b:8).

Ontluikende kerke poog om die ekklesiologie te verryk aan die hand van ‘n Nuwe Testamentiese missionêre identiteit. Miatrea (2004:xvi) beskryf hierdie nuwe missionêre identiteit as ‘n geloofsgemeenskap wat ware dissipels vermenigvuldig, toerus en as God se sendelinge die wêreld instuur om sy koninkryk in die wêreld te leef en te verkondig. Tom Smit van Kleipot in Johannesburg sê dat dit vir hulle alles gaan oor missionêre kerkwees. Die gesprek oor ontluikende kerke is eintlik ‘n gesprek oor ontluikende missionêre kerke (Niemandt 2007:147-149).

Wat beteken dit om ‘n missionêre kerk te wees? Alles begin eintlik by God. In die kerk se sending na die wêreld gaan dit in die eerste instansie oor die sturende God. God is ‘n missionêre God: Die

Drie-enige God is God waar Vader, Seun en Heilige Gees in diep gemeenskap met mekaar is. Die lewe van God is 'n proses van gestuurdheid: die Vader stuur die Seun, die Seun stuur die Heilige Gees. Cole sê die kerk moet verstaan word as die teenwoordigheid van Jesus Christus tussen die mense wat Hy geroep het as geestelike familie en gestuur het om deel te neem aan sy sending op aarde (2005:53). Ook Hunsberger beklemtoon die wesensaard van missionêre kerke wat *geroep* en *gestuur* is (2004:37).

Dit is opvallend hoe groot invloed David Bosch se nadenke oor die *Missio Dei* op ontluikende kerke het. *Missio Dei* beteken dat die missie of sending van die kerk in die wêreld aan God behoort. Bosch stel dit heel radikaal (2004:390): dit is nie net 'n geval dat God sending doen nie, Hy *is* sending. Die Drie-enige God is in Sy wese 'n missionêre God. Die Seun en die Gees word deur die Vader gestuur. Sending is 'n beweging van God na die wêreld. Sending behoort nie aan die gemeente nie, dit is nie iets mooi en kosbaar wat gehoorsame mense doen nie, dit is ten diepste 'n eienskap van God self. Sending is primêr en geheel en al die werk van die Drie-enige God, Skepper, Verlosser en Saligmaker, ter wille van die wêreld, waaraan die kerk bevoorreg is om deel te neem (2004:392; ook Guder 2000:32-35). Die wêreldwye verkondiging van die Evangelie deur die kerk is die voortsetting van God se sending aan die wêreld. In die woorde van Guder (2000:20): *Missio Dei – Mission ... derives from the very nature of God. It (is) thus put in the context of the doctrine of the Trinity, not of ecclesiology or soteriology. ... mission is not primarily an activity of the church, but an attribute of God. God is a missionary God...*

McLaren (2003:127) verduidelik dat Jesus Christus mense roep en saambring as 'n gemeenskap van dissipels. Hierdie dissipels word dan weer na die wêreld gestuur op 'n sending waar hulle Jesus se boodskap van God se nuwe ryk moet ervaar en so ander mense help om ook dissipels te word.

Die roeping van die kerk word op die *Missio Dei* gebou, maar dit word ook opnuut trinitaries verryk. Die *perichoresis* of interverweefdheid, die onderlinge verhouding van die persone in die Drie-eenheid, die onderlinge gemeenskap en die eenheid in die Triniteit het heerlike implikasies vir die verstaan van die kerk se roeping. Iets van die wesenlike van die Triniteit moet deur die kerk in die wêreld weerspieël en beliggaam word. *The very life of God as*

Father, Son, and Holy Spirit is a process of mission: a Father who sends a Son, a Son who sends a Spirit. In this very likeness of God, we are called, gathered, centered, and sent within the life of the triune God and God's mission, an infinite journey of being called and sent (Keifert 2006:64).

Die kerk is God se gestuurdes wat aan God se sending deelneem. Die kerk het nie sendingwerk nie, die kerk is God se sending aan die wêreld. Soos Keifert (2006:28) dit stel: *This is the core characteristic of a missional church: being, not just doing, mission*. Ontluikende kerk sien hulself as geroepe mense wat opnuut die wêreld ingestuur word om die goeie nuus van God se ryk te gaan verkondig en mense weer opnuut uit te nooi om dissipels te word. Hulle protesteer teen 'n modernistiese instandhoudingsmodel met die oproep dat elke lidmaat geroep en uitgestuur is (Frost & Hirsch 2005:17-30). Dit is wesenlik deel van die aard van ontluikende kerke dat hulle werklik missionêre kerke sal wees – anders is hulle niks anders as 'n aanpassing van bestaande kerke om die ondergang van Christenheid³ te probeer oorleef nie (Hirsch 2006:71). Dit is ook nie asof die kerk 'n sending het nie – dit is eerder 'n geval van die sending wat die kerk het (McLaren 2003:127)! Bell (2005:88) stel dat dit nie soseer gaan om Jesus te neem na mense “wat hom nie het

3 Die begrip Christenheid is 'n vertaling van *corpus Christianum* of die Engelse *Christendom*. Die term word allerweë gebruik om dié tydperk in die geskiedenis van die kerk wat begin het in die vierde eeu by Konstantyn (wat die Christelike godsdiens as 'n wettige godsdiens verklaar het) en Theodosius (wat dit die staatsgodsdiens gemaak het) te beskryf (Hauerwas, S & Willimon, W H 1990:17-42; Keifert 2006:30-31; Frost & Hirsch 2003:8). Deur hierdie gebeure het die Christelike godsdiens vanaf 'n gemarginaliseerde minderheidsposisie van onderdrukking en vervolging beweeg na 'n meerderheid in 'n magsposisie. Toe die Romeinse ryk begin swig het voor die aanslae van invallers uit die Noorde en die senaat die wyk geneem het, het daar 'n magsvakuum in Rome ontstaan, wat deur pous Gregorius gevul is. Kerk en staat word een en die magte in die samelewing en die kerk het ineengevleg geraak. Die funksies van die samelewing (kultuur) het die taak van die kerk geword. Toe die Pous in 800 n.C. die nuwe keiser kroon, was die vorming van Christendom afgehandel. Kerk en staat is die pilare van die dominante kultuur waarin die een die ander ondersteun en ophou (Frost & Hirsch 2003:8). Die georganiseerde godsdiens en die nasiestaat het bedmaats geword (Sweet 2007b:22). Christenheid het die kerk se aard tot so 'n mate in gedrang gebring dat 'n radikale bekering weg daarvan noodsaaklik is (Guder 2000:106-119).

nie”, maar om eerder na plekke te gaan en aan mense te wys dat die kreatiewe, lewegewende God reeds tussen hulle aan die werk is.

7 KENMERKE VAN ONTLUIKENDE KERKE

Frost en Hirsch (2005:18-22) stel dat ontluikende kerke verstaan moet word in teenstelling met die drie vernaamste probleme van Christenheid, naamlik *aantrekking*, *dualisme* en *hiërargies*. *Aantrekking* beteken dat die kerk in ‘n bepaalde gemeenskap teenwoordig is en dit as vanselfsprekend beskou dat mense na die kerk sal kom om gemeenskap met God en ander mense dáár te ervaar. Daarteenoor sien ontluikende kerke hulle roeping as gestuurdes wat na gemeenskappe gestuur word om daar, in die gemeenskap, in die alledaagse, God se genadige teenwoordigheid te inkarneer. Christenheid is *dualisties*. Dit skei die heilige van die profane, die alledaagse van die godsdienstige, die kerk van die wêreld daarbuite. Dit is niks minder as ‘n hedendaagse Dosetisme nie (Frost & Hirsch 2005:20) Ontluikende kerke wil die alledaagse heilig, wil organies bestaan binne die gasgemeenskap waar die kerk haarself bevind en streef na ‘n spiritualiteit van die lewe. Kerke in Christenheid is *hiërargies*, burokratiese en volg ‘n van-bo-na-onder leierskapsmodel wat nog nooit daarin geslaag het om lidmate te bemagtig en die amp van gelowige tereg te laat kom nie. Ontluikende kerke beklemtoon onderlinge gemeenskap, deelname en plat strukture. Frost en Hirsch (2005:22) sien hierdie kerke *adventurous, playful and surprising*, gemeentes wat fokus op ervaring en deelname in eredienste en wat graag ‘n verskil in hulle gemeenskappe wil maak.

McKnight (2006b:8-9) gee ‘n raak beskrywing van ontluikende kerke as hy die sake waarvoor die beweging staan, saamvat: hulle is pro-missionêr, pro-Jesus, pro-kerk, pro-verhoudings, pro-kultuur en pro-multisensoriese aanbidding. Hulle is egter ook post: post-evangelies, post-liberaal, post-doktrine en post-Bybelstudie. Met laasgenoemde word bedoel dat die Bybel nie gelees word met die oog op inligting (*information*) nie, maar eerder met die oog op vorming (*formation*) (McKnight 2005:195-196). Dit is ook belangrik om te verstaan dat ontluikende kerke baie klem lê op die feit dat die Evangelie verkondig en uitgeleef moet word deur die plaaslike geloofsgemeenskap op ‘n wyse wat daardie spesifieke gemeenskap die beste pas (Bandy 2004:35, 73). Rollins (2006:20) vat die aard van ontluikende kerke se sistematiese nadenke raak as hy praat van nadenke in *the aftermath of theology*.

Eddie Gibbs en Ryan Bolger (2005) van Fuller Theological Seminary het omvattend navorsing oor ontluikende kerke gedoen. Hulle identifiseer 9 geloofspraktyke by ontluikende kerke. Hierdie geloofspraktyke gee 'n goeie insig in die wyse waarop ontluikende kerke funksioneer en dien as prototipe van hoe missionêre kerke in die toekoms kan lyk. Die praktyke is:

1. Identifiseer met die lewe van Jesus Christus en fokus sterk op die koninkryk van God.
2. Transformeer die sekulêre lewe deur afstand te doen van die skeiding tussen geestelike en fisiese.
3. Beklemtoon kerklike gemeenskap.
4. Openheid teenoor vreemdelinge
5. Oorvloedige diensbaarheid sonder bymotiewe.
6. Deelname deur gemeentede.
7. Klem op kreatiwiteit.
8. Leierskap deur netwerk en nie deur hiërargiese strukture nie.
9. Antieke geloofswaarhede in 'n byderwetse klee.

(Deel 2 van hierdie artikel sal uitbrei op hierdie 9 geloofspraktyke).

8 SLOT

Ontluikende kerke is 'n egte nuwe uitdrukking van kerkwees wat, na die voorbeeld van Jesus, poog om die evangelie in kontemporêre kultuur te bring (Gibbs & Bolger 2005:235). Hulle vind hulself tuis binne 'n koninkryksteologie waarbinne die kerk deelneem aan God se sending en werk in sy skepping en aansluit by die inbraak van God se nuwe bedeling in hierdie werklikheid.

Ontluikende kerke lê sterk klem op 'n missionêre ekklesiologie en kan, saam met Hirsch (2006:66), as ontluikende missionêre kerke beskryf word. Ontluikende kerke is nie missionêr in die sin dat hulle 'n beplande proses volg om hulle andersheid van Christenheid-kerke uit te druk as missionêr nie. Hulle is wesenlik missionêr en die eienskappe, soos onder meer deur Gibbs en Bolger geboekstaaf, moet eerder verstaan word as die uitdrukking van missionêre kerkwees in 'n postmoderne wêreld.

Dié kerke is ontluikend aangesien baie van hulle nog ongeorganiseerd is en in die proses is om 'n eie gemeentelike kultuur te ontwikkel. Hulle is baie kreatief in die herinterpretasie van

Christelike simbole en lewe en lê waagmoedige leierskap aan die dag in die proses.

Ontluikende kerke kan as prototipes dien wat bestaande hoofstroomkerke kan help om deur 'n proses van grondige kultuurverandering te groei en ontwikkel na meer missionêre kerke.

Literatuurverwysings

- Baker, J & Gay, D 2003. *Alternative Worship. Resources from and for the Emerging Church*. Grand Rapids: Baker Books.
- Bandy, T G 2004. *Mission Mover: Beyond Education for Church Leadership*. Nashville: Abingdon Press.
- Barrett, L Y (red.) 2004. *Treasure in clay jars. Patterns in Missional Faithfulness*. Grand Rapids: Eerdmans.
- Bell, R 2005. *Velvet Elvis. Repainting the Christian Faith*. Grand Rapids: Zondervan.
- Bosch D J, 2004. *Transforming Mission*. New York: Orbis.
- Cole, N 2005. *Organic Church. Growing faith where life happens*. San Francisco: Jossey- Bass.
- Crouch A 2004. *The emergent Mystique*. In Christianity Today 1 Nov. 2004 (<http://www.ctlibrary.com/ct/2004/november/12.36.html> toegang op 23 Sep. 2007).
- Frost, M & Hirsch, A 2005. The shaping of things to come. Innovation and mission for the 21st-century church. 5th print. Peabody: Hendrickson.
- Frost, M 2006. *Exiles – Living missionally in a post-Christian culture*. Peabody: Hendrickson.
- Gibbs, E & Bolger, R K 2005. *Emerging Churches. Creating Christian community in Postmodern cultures*. Grand Rapids: Baker Academic.
- Guder, D 2000. *The Continuing Conversion of the Church*. Grand Rapids: Eerdmans.
- Hauerwas, S & Willimon, W H 1990. *Resident aliens: life in the Christian colony*. 3rd Print. Nashville: Abingdon Press.
- Hirsch, A 2006. *The Forgotten Ways. Reactivating the Missional Church*. Grand Rapids: Brazos.
- Hunsberger, G R 2004. Discerning Missional Vocation in Barrett, L Y (red.) *Treasure in clay Jars/ Patterns in missional faithfulness*. Grand Rapids: Eerdmans, 33-58.
- Joubert, S 2007. God-nood ... en Jesus se perfekte stormlopers in Stephan Joubert (red). *Die Perfekte Storm. Hoe die gelowige van vandag die wêreld van môre kan oorleef*. Vereeniging: Christelike Uitgewersmaatskappy, 78-95.

- Joubert, S (red) Van der Watt J, Sweet L, Easum B, Niemandt C J P, e.a. 2007. *Die Perfekte Storm. Hoe die gelowige van vandag die wêreld van môre kan oorleef*. Vereeniging: Christelike Uitgewersmaatskappy.
- Keifert, P R 2006. *We are here now: a new missional era*. Eagle: Allelon.
- Kimball, D 2003. *The Emerging church: Vintage Christianity for new generations*. Grand Rapids: Zondervan.
- McKnight, S 2005. *The Jesus Creed. Loving God, Loving others*. 5de druk. Brewster: Paraclete Press.
- , 2006a. *What is the Emerging Church?* In Fall Contemporary Issues Conference Westminster Theological Seminary Oct. 2006. Weergegee op <http://www.christianitytoday.com/ct/2007/february/11.35.html> (Toegang op 7 Aug. 2007).
- , 2006b. *The Future or Fad? A look at the emerging church movement*. The Covenant Companion. Weergegee op <http://www.covchurch.org/companion/articles/2006-february-the-future-or-fad> (Toegang op 3 Okt. 2007).
- McLaren, B D 2000. *The church on the other side. Doing ministry in the postmodern matrix*. Grand Rapids: Zondervan.
- , 2001. *A new kind a Christian – a tale of two friends on a spiritual journey*. San Fransisco: Jossey-Bass.
- , 2004. *A Generous Orthodoxy*. Grand Rapids: Zondervan.
- , 2005. *The Last word and the Word after that: a tale of faith, doubt, and a new kind of Christianity*. San Francisco: Jossey-Bass.
- , 2006. *The secret message of Jesus. Uncovering the truth that could change everything*. W Publishing. Nashville.
- Miller, R 2004. *The Millenium Matrix: Reclaiming the past, reframing the future of the church*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Nicol, W 2000. *Godsdiens wat werk*. Wellington: Lux Verbi BM.
- Niemandt, C J P 2007. *Nuwe Drome vir Nuwe Werklikhede: Geloofsgemeenskappe in pas met 'n postmoderne wêreld*. Wellington: LuxVerbi BM.
- Pagitt, D 2003. *Reimagining Spiritual Formation – a week in the life of an experimental church*. Zondervan: Grand Rapids.
- Peters, T 2003. *Re-Imagine! Business Excellence in a disruptive Age*. London: Dorling Kindersley.
- Rogers, E M 1995. *Diffusion of Innovations*. New York: Free Press.
- Rollins, P 2006. *How (not) to speak of God*. Brewster: Paraclete Press.
- Roxburgh, A 2007. *Emergent Church: Filled with creative, energetic potential*. (Ongepubliseerde artikel oor konsultasie van die Allelon Foundation saam met die Fuller Center for Intercultural Ministry in April 2007).
- Schrage, M D 2000. *Serious Play: How the World's Best Companies Simulate to Innovate*. Boston: Harvard Business School Press.

- Sweet, L 2003. Garden, Park, Glen, Meadow in Sweet, L (red.) *The church in Emerging Culture. Five Perspectives*. Grand Rapids:EmergentYS Books, 13-58.
- , *Summoned to Lead*. Grand Rapids: Zondervan.
- , 2007b. Bestorm die perfekte storm in Stephan Joubert (red). *Die Perfekte Storm. Hoe die gelowige van vandag die wêreld van môre kan oorleef*. Vereeniging: Christelike Uitgewersmaatskappy, 15-44.